

ХРОНІКА КУЛЬТУРНОГО ЖИТТЯ УКРАЇНИ

(оглядова довідка за матеріалами преси,
Інтернету та неопублікованими документами
за лютий 2016 року)

У центрі культурних подій місяця були заходи з *вшанування Героїв Небесної Сотні та 2-ї річниці Революції Гідності*. У столиці, в кінотеатрі «Жовтень», відбулася прем'єра повнометражної документальної картини В. Тихого «Бранці», яка є новою роботою об'єднання «Вавилон'13». У Будинку архітектора пройшов концерт хорової музики а cappella В. Сильвестрова «Майдан 2014». У Національній бібліотеці України для дітей презентовано мандрівну виставку «Правдиві свідчення: від Революції Гідності до сьогодні», організовану Інститутом проблем сучасного мистецтва Національної академії мистецтв України, Київським офісом Інституту Кеннана, Програмою імені Фулбрайта в Україні та благодійною організацією «Українське Фулбрайтівське коло». У Національному музеї історії України організовано безкоштовні екскурсії експозицією Майдану, в Національному музеї літератури України – музично-поетичну акцію «Небесна Сотня в вирій полетіла», у Національному музеї Тараса Шевченка – експозицію робіт учнів Державної художньої школи ім. Т. Г. Шевченка «Небесна Сотня», а Національний художній музей України провів прес-брифінг, присвячений урокам пережитих подій зимою 2013–2014 року та набутому досвіду, а також представив новий проект – міжнародну виставку «Ідентичність. За завісою неозначеності». Численні акції пройшли і в регіонах України. Зокрема: прем'єрне виконання «Великої меси до мінора» В.-А. Моцарта – в Концертному залі ім. С. Людкевича Львівської обласної філармонії; спомин-реквієм про загиблих героїв – у Кіровоградському обласному краєзнавчому музеї; серія показів документальної картини В. Тихого «Бранці» – у Харкові, Львові, Івано-Франківську та інших містах; прем'єрний показ фільму «Іловайськ. Лицарі неба» К. Стрельченко – у Полтаві, виставка «Люди Майдану» – в Чернігові; обласна патріотична акція «Герої ХХІ століття» – в Херсоні тощо.

На підтримку військових АТО був спрямований благодійний аукціон живопису, що відбувся 27 лютого у Будинку митрополита Національного заповідника «Софія Київська». Мета заходу – збір коштів для закупівлі медичного обладнання для першого зразкового центру лікування та реабілітації хворих і по-

ранених учасників АТО, що створюється в Коломиї Івано-Франківської області. Благочинному заходу передувала передаукціонна виставка «Арт-Волонтер», в основі якої були роботи, написані під час пленеру, що проходив у грудні 2015 року у Гошівському греко-католицькому монастирі Чину св. Василя Великого. До проекту також долучились понад 30 українських художників, які передали свої авторські картини. Це – М. Вайсберг, П. Бевза, М. Демцю, Б. Єгіазарян, С. Дуплій та інші. Проект реалізовано за підтримки Міністерства культури України, Опікунської ради Національного заповідника «Софія Київська» та Івано-Франківського земляцтва в місті Києві. Організаторами заходу виступили Національний заповідник «Софія Київська», Благодійний фонд «Україна Інкогніта», Івано-Франківська ОДА, Гошівський греко-католицький монастир Чину св. Василя Великого та видавництво «Мантикора».

У рамках благодійного проекту «На цій землі нас не здолать!» на виставці «Ні, наші музи не мовчать!» в Національному музеї літератури України пройшла літературно-мистецька акція «Мобілізуймо душі і серця – і в слові щирому воскресне Україна!», організована спільно з колективом Ліцею податкової та рекламної справи № 21. Участь в акції взяли поетеса і волонтер З.-З. Паламарчук, бард Ю. Гусарук, співак і композитор Ю. Старчевод та інші.

Соціальний мультимедійний проект «Переможці», що розповідає історії бійців АТО та волонтерів, які під час воєнних дій на сході України втратили кінцівки, але не втратили силу духу, презентовано у Національному музеї Тараса Шевченка. «Переможці» є спільною справою Телевізійної служби новин телеканалу «1+1» і журналу «Viva!». В основі проекту – серія фотографій українського фотографа О. Мордерера та арт-директора Т. Рубльової, які демонструють, що люди з протезами – це повноцінні члени суспільства. Всі кошти від фотовиставки і продажу журналу «Viva!» надійдуть на розвиток сучасного протезування в Україні.

У Національному музеї історії України у Другій світовій війні відбулася музейно-мистецька акція «Любов сильніша за війну». В програмі заходу – виставка «Аеропорт... Пекельна смуга», концерт, а також благодійний аукціон, кошти від якого підуть на допомогу бійцям АТО.

Зібрати кошти на придбання mp3-плеєрів для госпіталів і лікарень, де проходять реабілітацію бійці АТО, – таку мету переслідували ініціатори проекту, що передбачав озвучення книги «Фелікс Австрія» української письменниці С. Андрухович – радіоведуча і співачка С. Сотник, «Видавництво Старого Лева» та благодійний фонд «Свої». Музику для аудіовистави створив Є. Решетько. Її виконали сам композитор, скрипаль Д. Боев, віолончеліст Я. Миклухо і бандурист Л. Шевчук. Прослухати аудіовиставу та перерахувати кошти можна на сайті проекту.

У Національному музеї народного мистецтва Гуцульщини та Покуття ім. Й. Кобринського, що в Коломиї Івано-Франківської області, відбулася презентація патріотичного проекту Н. та І. Кравчишиних «Листи на фронт». Автори проекту представили світлини матерів, дружин та сестер українських військових. Інший фотопроєкт під назвою «Жива пам'ять», що представляє сімейні фотографії загиблих учасників АТО, розпочали волонтер М. Присяжнюк і французький фотограф українського походження Ю. Білак. Після збору всієї інформації фотовиставки експонуватимуться в містах України та за кордоном.

З 7 по 22 лютого Художньо-меморіальний музей Івана Труша – відділ Національного музею у Львові ім. Андрея Шептицького – провів благодійний мистецький аукціон, на якому пропонувалося придбати роботи переможців VI Конкурсу дитячого малюнка «Слідами мандрів Івана Труша» (за мотивами живописних творів художника), що відбувся на базі Художньо-меморіального музею митця. 18 кращих дитячих малюнків було обрано з-поміж 258 робіт. Вилучені кошти будуть передані родині В. Гурняка, бійця 24-го батальйону територіальної оборони «Айдар» Міністерства оборони України.

Благодійний аукціон творів митців з Донеччини відбувся в чернівецькій галереї «Sweet-Арт-Знання». Керамісти з м. Слов'янська подарували місту понад сотню робіт: глиняні іграшки, посуд, прикраси тощо. Виручені з аукціону кошти буде спрямовано на лікування учасників АТО.

Безкоштовні тренінги з комп'ютерної грамотності для демобілізованих бійців АТО в рамках всеукраїнської акції «Допомога захисникам країни» розпочато в Вінницькій обласній універсальній науковій бібліотеці ім. К. Тімірязєва.

З нагоди **Дня шанування учасників бойових дій на території інших держав (15 лютого)** в Житомирі пройшов Всеукраїнський літературно-музичний фестиваль «Розстріляна молодість». Свою творчість на ньому представили колективи з 17 областей.

21 лютого цього року відзначено **Міжнародний день рідної мови**. Зокрема, в Києві, в Національній академії наук України та Національному музеї літератури України було організовано круглі столи, присвячені мовним питанням. А в Національному архітектурно-історичному заповіднику «Чернігів стародавній» обласним осередком Всеукраїнського товариства «Просвіта» ім. Т. Г. Шевченка проведено конференцію «Питання мови – справа буття нації».

До 145-ї річниці від дня народження Лесі Українки в Києві, в Національному музеї літератури України, відбулася презентація виставки «...Я жива! Я буду вічно жити». В її основі – колекція музею, зібрана науковцями впродовж 35 років. Це – портретні зображення Лесі Українки, ілюстрації до її творів, книжкова колекція рідкісних видань творів поетеси тощо.

На батьківщині Лесі Українки, у Волинській області, в літературно-меморіальному музеї поетеси в с. Колодяжному Ковельського району, проходила VIII Всеукраїнська науково-практична конференція. Обласний краєзнавчий музей продовжив зустрічі з циклу «Музейні посиденьки» та присвятив одну з них поетесі. Працівники Затурцівського меморіального музею В'ячеслава Липинського – відділу обласного краєзнавчого музею – провели комплекс заходів, серед яких – виставка «Лесина Волинь на полотнах живописців». А Луцький художній музей запросив на вечір «На уродини до Лесі». Також святкування знаменної дати відбулося в Східноєвропейському національному університеті імені Лесі Українки.

Виставку «Видатні жінки України», присвячену 145-й річниці від дня народження Лесі Українки і **160-річчю від дня народження українського педагога, прозайка, літературознавця й громадської діячки С. Русової**, розгорнуто в Центральному державному архіві громадських об'єднань України. Вшанування пам'яті цієї діячки відбулося також у містечку Ріпки Чернігівської області, де біля будівлі місцевої гімназії відкрито їй пам'ятник (скульптор П. Пікуль).

Всеукраїнська науково-практична конференція «Павло Тичина у вимірах сучасності», присвячена **125-річчю від дня народження поета П. Тичини**, зібрала 11–12 лютого у Чернігівському літературно-меморіальному музеї Михайла Коцюбинського науковців, учителів, працівників музеїв і бібліотек Чернігова, Києва, Полтави, Херсона, Рівного, Тернополя, Умані Черкаської області, Ніжина і Сосниці Чернігівської області.

У лютому стали відомі лауреати ряду **щорічних премій**. Так, лауреатами Національної премії України імені Тараса Шевченка в різних категоріях стали: «Музичне мистецтво» – Р. Поклітару за постановку балету-триптиха «Перехрестя» (2012), а також «Лебединого озера» (2013), «Жінок в ре мінорі» (2014), «Довгого різдвяного обіду» (2014); «Кінематографія» – О. Сенцов за фільми «Гамер» (2011) та «Носоріг» (незакінчена робота); «Публіцистика і журналістика» – Л. Лук'яненко за зібрання творів у 13 томах «Шлях до відродження»; «Концертно-виконавське мистецтво» – А. Швачка за виконання провідних партій в оперних виставах; «Образотворче мистецтво» – М. Гуйда за цикл живописних творів «У єдиному просторі».

Премії Кабінету Міністрів України ім. Лесі Українки за літературно-мистецькі твори для дітей та юнацтва за 2015 рік у 4 номінаціях присуджено: «Літературні твори для дітей та юнацтва» – книзі «АБВ, або Операція «Ставка-завр» П. Куща, видану 2014 року журналом «Донбас» та Національною спілкою письменників України; «Художнє оформлення книжок для дітей та юнацтва» – книзі «Пітер Пен» в оформленні І. Кравця, що вийшла у видавництві «Ранок»; «Театральні вистави для дітей та юнацтва» – виставі «Кицькин дім» Київського

національного театру оперети; «Кінотвори для дітей та юнацтва» – анімаційному фільму «Халабудка» кіностудії «Українафільм».

Серед цьогорічних лауреатів Всеукраїнської літературно-мистецької премії ім. Б. та Л. Лепких, яку вручено у Тернополі, – художник Б. Ткачик за цикл полотен «Хресна дорога».

МУЗИКА

Фестивалі

З 16 до 20 лютого в Києві тривав I Всеукраїнський відкритий музичний конкурс Мирослава Скорика. Засновником музичного змагання, що проводилося під патронатом дружини Президента України М. Порошенко за сприяння Міністерства культури України, виступив «Благодійний фонд Анни Томасишин». А співорганізаторами заходу стали Національна спілка композиторів України та Національна музична академія України імені П. І. Чайковського. Участь в конкурсі взяли 16 піаністів у двох вікових категоріях: 13-17 та 18-23 роки. Лауреатом I премії конкурсу став І. Зуйко з Києва. Він також отримав спеціальний приз – участь у майстер-класах від International Summer Academy of Music (Німеччина). II премію та спеціальний приз – участь у майстер-класі від Académie Internationale d'Eté de Nice (Франція) – здобула Д. Чубак з Тернополя. Також II премію отримали Р. Боговська з Києва та М. Бурзаніца з Донецька, а III премію – кияни А. Заходякін та В. Мокрицький. Володарем спеціального призу від композитора М. Скорика стала В. Демиденко з Києва.

I Міжнародний фортепіанний конкурс ім. Д. Шостаковича проходив з 16 по 19 лютого в Дніпропетровську. Конкурс зібрав учасників з 9 країн світу. Першість у конкурсі завоював студент Дніпропетровської консерваторії ім. М. Глінки І. Іванов.

XV Всеукраїнський фестиваль «Зимові джазові зустрічі» ім. Є. Дергунова проходив за сприяння громадської організації «Мистецька ліга» та українського журналу «Джаз» у Великій концертній залі Школи джазового та естрадного мистецтва м. Києва, яка є організатором та засновником цього заходу. Участь в фестивалі взяли шість джазових оркестрів України: Біг-бенди Державної служби з надзвичайних ситуацій України та Почесної варти полку Президента України, Біг-бенд Черкаського музичного училища ім. С. С. Гулака-Артемівського та інші, а також джазовий піаніст, заслужений артист України В. Соляник, піаніст С. Горюнович (Україна – Німеччина), викладачі школи – Н. Лебедева, С. Чумаков, О. Ноздрань, Л. Мартіросян, учасники тогорічних фестивалів «Зимові джазові зустрічі» та інші.

Форум молоді музики «Барви музики ХХ сторіччя. Авангард. Класика. Джаз» у Вінниці організували Благодійний фонд сприяння розвитку талантів Поділля, Департамент культури міської ради, обласна філармонія та Центр

концертних і фестивальних програм. Цьогорічну програму концертів розпочав чоловічий вокальний ансамбль «Бревіс» Вінницького училища культури і мистецтв імені Миколи Леонтовича. Продовжився вечір вже у філармонії. Тут на сцені панував джаз. Відомі та власні імпровізаційні твори представили Джазовий квартет «Art Prestige» з Івано-Франківська, співачка та композитор О. Славна разом із квартетом «Експромт» з Вінниці. А 26 лютого вінничани почули львівських віртуозів – камерний ансамбль «Leopolis». У залі філармонії в цей день розпочалася концертна програма «Від романтизму до сучасності» у виконанні львів'ян. Завершився Форум музики ХХ сторіччя 27 лютого великою концертною програмою за участі муніципального естрадно-духового оркестру «ВінБенд».

Вечори пам'яті

Концертну програму «Моцарт: шедеври» до 260-річчя від дня народження композитора представила Запорізька обласна філармонія. Учасники концерту – солісти філармонії Ю. Якса, М. Кветков, В. Юдіна, В. Малацай, струнний квартет академічного симфонічного оркестру та інші.

Вечори пам'яті та концерти Кузьми Скрябіна відбулися в день загибелі співака, 2 лютого, в Херсоні, Житомирі, Івано-Франківську, Львові та інших містах.

Премії

У Києві пройшла церемонія нагородження щорічною національною музичною премією YUNA (Yearly Ukrainian National Awards). Переможцями в різних номінаціях стали: «Найкращий соло-артист» – Джамала; «Найкраща поп-група» – «Время и Стекло»; «Найкраща рок-група» – «Океан Ельзи»; «Найкраща пісня» і «Найкращий дуєт» – «Злива» (А. Хливнюк, Джамала та Ріанобой); «Найкращий альбом» – «Подих» (Джамала); «Найкращий відео кліп» – «Тримай» (Х. Соловій); «Відкриття року» – Alekseev; «Подія року» – «Скрябін. Концерт пам'яті».

ТЕАТР

Фестивалі

Фестиваль нової української драми ЛЮТИЙ\FEBRUARY, що зародився в Херсоні, цього року проходив у Києві, Львові, Черкасах, Полтаві. У цих містах відбулися покази низки вистав сучасних українських драматургів. Крім того, в рамках фестивалю відбулася панельна дискусія «Українська нова драма. Реалії», в якій взяли участь художні керівники театрів, режисери, драматурги, театральні критики, представники Міністерства культури і народні депутати України.

21 лютого мешканці семи міст Київщини та внутрішньо переміщені особи, які мешкають на території столичного регіону, взяли участь у «Фестивалі сильних громад Київської області». Захід став останньою подією проекту «До-

віра та діалог як запорука розвитку громади», який ГО «Театр для діалогу» реалізовував у десяти населених пунктах Київської області за підтримки Програми розвитку ООН та уряду Японії у жовтні 2015 – лютому 2016. Участь у фестивалі взяло близько сімдесяти людей різного віку. Було показано 5 вистав, у яких піднімалися теми насильства у сім'ї, корупції в державних установах та інші.

Творчі проекти

На сцені Національної опери України продовжувався проект «Українські оперні зірки у світі», ініціатор якого – головний режисер Національної опери України А. Солов'яненко. Проект покликаний представити відомих вітчизняних виконавців, які співають на кращих сценах світу, не в традиційних гала-концертах, а в повноцінних оперних виставах. Так, 13 лютого було показано оперу «Любовний напій» Г. Доніцетті, в якій одну з головних партій (Белькоре) виконав запрошений соліст Марійнського театру (Санкт-Петербург), Teatro Real de Madrid (Мадрид), The Dallas Opera (Далас), The Israeli Opera (Тель-Авів) А. Бондаренко. 14 лютого в опері «Аїда», Дж. Верді виконав партію Радамеса Г. Оніані, який заявив про себе в Італії на сценах Ла Скала, театру Карло Феліче в Генуї, на оперному фестивалі Верді в Буссето і фестивалі в Равенні. Він також виступив 17 лютого в опері «Норма» В. Белліні (партія Полліона). За участі іншого гостя – В. Мурги, соліста Opernhaus Zürich (Цюрихський оперний театр, Швейцарія) – на сцені Національної опери України було представлено «Травіату» Дж. Верді (партія Ж. Жермона), а 24 лютого – «Кармен» Ж. Бізе (партія Ескамілью).

Незалежний «Дикий театр» – перший проектний театр України, який створено в столиці як альтернативу державним репертуарним і недержавним антрепризним театрам. «Дикий театр» має намір виводити незалежні проекти з мистецького підпілля та показувати їх широкому загалу. Таким чином українські глядачі отримують можливість побачити інші форми театрального мистецтва. Незалежним режисерам і кураторам «Дикий театр» пропонує професійний супровід на етапах виробництва, реклами і прокату вистав. Створено театр за ініціативи театрального критика і продюсера Я. Кравченко.

У Львові з ініціативи театру ім. Леся Курбаса за підтримки Управління Верховного комісара ООН у справах біженців та громадської ініціативи «Крим-SOS» реалізовано унікальний театральний проект, де акторами стали переселенці з Донбасу та Криму. У перформансі «Лабіринт» учасники проекту читали вірші Т. Шевченка, Б.-І. Антонича, В. Стуса і Т. Чубая, виконували українські і кримськотатарські народні пісні.

Театри Києва запросили на прем'єри вистав: Національний академічний драматичний ім. І. Франка – «Зірка, або Інтоксикація Театром» за п'єсою Н. Кауарда; Національний академічний російської драми ім. Лесі Українки – «У цьому милому старому домі» О. Арбузова; академічний Молодий – «Однору-

кий» за п'єсою М. Мак-Донаха «Однорукий із Спокана», «Це все вона» за однойменною п'єсою А. Іванова; академічний драматичний на Подолі – «Він і Вона» за оповіданнями А. Чехова; національний академічний оперети – «Любовний монолог» за мотивами п'єси Г. Маркеса «Любовна відповідь чоловікові, який сидить у кріслі», балету «Моцарт Underground...» на музику В.-А. Моцарта; академічний драми і комедії на лівому березі Дніпра – «20 років без повітря» за п'єсою А. Яблонської «Язичники».

У театрах України відбулися прем'єри вистав: у Національному академічному українському драматичному ім. М. Заньковецької у Львові – «Антонич удома» на основі віршів Б.-І. Антонича, «Святомиколаївський вечір» за п'єсою Р. Горака; у Львівському драматичному ім. Лесі Українки – «Слава героям» за однойменною п'єсою П. Ар'є; у Львівському академічному «Воскресіння» – «Танець життя» за п'єсами О. Олеся; у Чернігівському обласному академічному українському музично-драматичному ім. Т. Г. Шевченка – «Ніч перед Різдом» за М. Гоголем; у Кіровоградському академічному обласному українському музично-драматичному ім. М. Л. Кропивницького – «Наймичка» за однойменною п'єсою І. К. Карпенка-Карого; у Рівненському академічному українському музично-драматичному – рок-опери Ю. Рибчинського і Г. Татарченка «Біла ворона»; у Сумському обласному драми та музичної комедії ім. М. Щепкіна – «Рожеве павутиння» за твором Я. Мамонтова.

5 лютого на сцені Київської академічної майстерні театрального мистецтва «Сузір'я» в рамках проекту «Нема провінції в культурі», започаткованого торік спільно з Київським міським відділенням Національної спілки театральних діячів України, відбулися гастролі Дніпропетровського обласного українського молодіжного театру, який показав виставу «Одна непередбачувана обставина» В. Волконського.

28 лютого класичну оперу «Запорожець за Дунаєм» у сучасній редакції театральної компанії «Бенюк і Хостікоєв» побачила харківська публіка. Постановку вистави «Задунаєць за порогом» здійснив провідний актор Національного академічного драматичного театру ім. І. Франка, н. а. України А. Хостікоєв.

Нову театральну премію заснував тижневик «Дзеркало тижня. Україна». Її першим лауреатом в номінації «Подія року – 2016» визнано арт-проект «Оскар і Рожева Дама», що створювався влітку-восени 2015 року на базі Івано-Франківського академічного обласного українського музично-драматичного театру ім. І. Франка.

ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО

У виставкових залах Центрального будинку художника Національної спілки художників України проходила VII Всеукраїнська бієнале історичного жанру

«Україна від Трипілля до сьогодні в образах сучасних художників». Цьогоріч бієнале було присвячено Героям Революції Гідності й тим, хто воює в зоні АТО.

У Києві експонувалися виставки: у Центральному будинку художника – робіт Є. Болдирєвої; в Київському національному музеї російського мистецтва – робіт О. Бабака, В. Буднікова і В. Ралко «Худшкола»; у Національному музеї українського народного декоративного мистецтва – скульптур І. Фізера «Містичні фантазії Івана Фізера», «Дмитро Король. Витинанка»; у Національному історико-архітектурному музеї «Київська фортеця» – творів О. Антонова «Пейзажі Києва» та А. Ільїна «Скульптура у фортеці»; у Національній парламентській бібліотеці України – живопису П. Хоми; у Центрі української культури та мистецтва – робіт Л. Майданець «Слов'янська легенда. (Малярство на тканині, gobelen, живопис)»; в арт-центрі Я. Гретера – абстрактного живопису С. Щербини, живопису І. Єлісеєва; на території фонду «Ізоляція» – робіт художників з Криму і Донбасу «Відновлення пам'яті»; **у галереях:** «Щербенко Арт Центр» – картин А. Миронової «Фрагменти?»; «Карась» – живопису Л. Раштанової «Особисте листування»; «Парсуна» – мініатюри О. Король та живопису О. Соловійової «Лабіринти часу»; «Цех» – скульптур Я. Деркача «Символи»; «Триптих АРТ» – живопису А. Тертичного «Повернення»; «Митець» – графіки О. Данченка; «АВС-арт» – живопису О. Ясенєва «Медитація світлом»; «ART 14 gallery» – живопису А. Волобуєвої «Вітер Тибету»; «Дукат» – київських художників «Ergo sum».

У містах України розгорнуто виставки: в Ужгороді – робіт до 85-річчя від дня народження лауреата Національної премії України імені Тараса Шевченка, народного художника України В. Микити, «Графічне Закарпаття»; у Львові – скульптур народного художника України Л. Яремчука «Мармурова струна», скульптур П. Антипа, О. Дяченка, О. Капустяка, В. Ярича, В. Кочмаря та В. Пирогова; у Вінниці – робіт до 70-річчя від дня народження О. Крутих «Різьблене мереживо», живопису заслуженого майстра народної творчості України І. Горобчука «Блюз на Волинках»; у Рівному – робіт заслуженого художника України Л. Гопанчука; у Коломиї Івано-Франківської області – дипломних робіт студентів Вижницького коледжу декоративно-прикладного мистецтва ім. В. Шкрібляка до 110-річчя закладу.

У Кременчуці Полтавської області відбувся I Всеукраїнський ковальський фестиваль «Кремень – 2016». Він мав девіз «Ми пам'ятаємо» і присвячувався пам'яті 6 побратимів-ковалів, які загинули, захищаючи Україну. Щоб ушанувати полеглих воїнів, учасники фестивалю разом завершували роботу над металевим обеліском, яким планують започаткувати Алею Слави в одному з міських парків. Центральними елементами пам'ятника стали тризуб і 4 мечі, що символізують сектори АТО.

Відкрито меморіальні дошки: бельгійському письменникові та поету М. Тірі – в Києві, на території Михайлівського монастиря; музикантові А. Кузьменку (Кузьмі Скрябіну), який рік тому загинув в автокатастрофі на Дніпропетровщині, – у Львові, в приміщенні Західного регіонального управління Державної прикордонної служби України; українському архітектору та громадському діячу С. Тимошенку – в Луцьку; Герою Небесної Сотні Я. Зайку – в Житомирі.

КІНОМИСТЕЦТВО

3 лютого в Києві, у Національному університеті «Києво-Могилянська академія», в рамках Днів науки відбулася наукова конференція «Україна як об'єкт у зарубіжному кіно», організована Центром кінематографічних студій НаУКМА. Участь в конференції взяли голова НСКУ С. Тримбач, кандидат мистецтвознавства Л. Новікова, доктор філологічних наук М. Собуцький, кінознавець Л. Брюховецька та інші.

I Міжнародний фестиваль «uFilmFest» проходив з 12 до 13 лютого в Києві за підтримки Державного агентства України з питань кіно, фестивальної платформи «Ufest.in.ua» та італійської дистрибуторської та продакшн-компанії «Premiere Film». До міжнародної конкурсної програми було відібрано 16 картин, що мотивують і спонукають до змін у собі та суспільстві. А до національної програми увійшли 14 українських короткометражних фільмів, зокрема, й 7 прем'єр. Переможцем української програми став фільм молодого режисера Н. Скоморохова «Electroman». Крім того, любителям кінематографа, молодим режисерам, сценаристам було запропоновано серію майстер-класів.

Національний центр Олександра Довженка за підтримки Державного агентства України з питань кіно випустив у національний кінопрокат 4-ту збірку українських короткометражних фільмів «Українська нова хвиля». Це – найкращі стрічки українських режисерів-дебютантів, що пройшли селекцію та були відзначені на національних та міжнародних кінофестивалях. Прем'єрний показ «Української нової хвилі» відбувся в культурному центрі «Кінотеатр „Київ”». Також збірку можна було побачити в Одесі, Чернівцях і Харкові.

5 лютого Національним центром Олександра Довженка продовжено серію кінопоказів «Сім коротких зустрічей: кінематографічне несвідоме 60-х». П'ятий вечір було присвячено «малому» жанру радянського кінематографа – музичному фільму, або ж мюзиклу. У програмі вечора – мюзикл «Їхали, ми їхали» від естрадного дуету Ю. Тимошенка та Ю. Березіна. 12 лютого пройшов шостий вечір циклу на тему: репрезентація Києва в фільмах 1960-х років. А 19 лютого відбувся заключний кінопоказ, присвячений фільму «Короткі зустрічі» К. Муратової (1967).

4 лютого в прокат вийшла стрічка «Полон» А. Матешка. Її вже бачили в Каннах та на Одеському кінофестивалі. Перший допрем'єрний показ, на якому були присутні й демобілізовані учасники АТО, відбувся в Дніпропетровську.

У прокат вийшов вітчизняний фільм «Політ золотої мушки», знятий режисером І. Кравчишиним за підтримки Державного агентства України з питань кіно. В основу сценарію лягли оповідання львівського гумориста Б. Волошина.

20 лютого в Кіровограді презентовано документальний фільм «Чміль», що розповідає про В. Чміленка, який загинув 20 лютого під час Революції Гідності від кулі снайпера в Києві, на вулиці Інститутській. Автори стрічки – журналіст І. Токар та громадський активіст О. Цокалов. У фільмі використано музику українських гуртів «Вій» та «Кому Вниз».

14 лютого у Харкові відбулася всеукраїнська прем'єра художньої стрічки «Любові стане на всіх» за мотивами твору С. Жадана. Режисер – М. Лук'яненко.

МУЗЕЙНА СПРАВА

В рамках роботи платформи для дискусій та обміну думками Управління музейної справи та культурних цінностей Міністерства культури України запросило всіх охочих 12 лютого на восьму зустріч, яка відбулася в Національному музеї Тараса Шевченка. Було продовжено обговорення теми сервісу у музеях, акцентуючи увагу на проблемі втілення музейних програм для відвідувачів з особливими потребами. Наступна зустріч відбулася 26 лютого в Національному центрі народної культури «Музей Івана Гончара». Тема зустрічі: «Музей Майдану: від кав'ярні до кабінету Президента, або Створюючи музей майбутнього: від громадської ініціативи до державної інституції».

Національною академією керівних кадрів культури і мистецтва організовано 12 лютого в Києві, в Національному інформаційному агентстві «Укрінформ», круглий стіл «Соціологія музею: презентація на тлі простору і часу». На ньому свої вагомні результати наукових досліджень представили вчені, знані у соціології та музеєзнавстві. В їх однойменній колективній монографії зроблено спробу об'єднати множинність розрізнених знань про музеї, напрацьованих у сучасній гуманітарній науці, в єдину систему, виокремити новий напрям наукового знання, а також визначити соціальну місію та перспективи розвитку музеїв.

Урок пам'яті та виставку «О. Теліга – гордість нації», присвячені українській поетесі, публіцисту, літературному критику, організовано в Національному історико-меморіальному заповіднику «Бабин Яр».

У Національному культурно-мистецькому та музейному комплексі «Мистецький арсенал» з 9 лютого працювала ретроспективна виставка «Марія Примаченко. Неосяжне», яку склали понад 300 творів художниці з колекції Національного музею українського народного декоративного мистецтва.

Експозицію робіт М. Примаченко «Казковий світ» розгорнуто в Вінницькому обласному краєзнавчому музеї. Тут представлено 25 робіт художниці, які доповнювалися керамічними виробами українських гончарів з фондів Дирекції художніх виставок України (м. Київ).

11 лютого у Художньому музеї Краматорська Донецької області в рамках акції «Відчуй Україну» стартувала виставка самчиківського розпису. Організаторами акції виступили Управління культури і туризму Донецької ОДА, ВГМО «Соціальний вектор». Відвідувачі мали змогу ознайомитися з унікальним народним мистецтвом Хмельниччини.

Виставку робіт з архіву краєзнавчого музею міста Бахмут (раніше – Артемівськ) Донецької області відкрито у музеї «Жовківський замок» у Львівській області. Виставлені роботи – 27 полотен – мізерно мала частина фонду музею в Бахмуті, який налічує близько 33 тисяч експонатів. Але спеціально для виставки було відібрано найкращі зразки. Ініціатор арт-акції – Донецька облдержадміністрація.

Відтепер всі охочі у Львові зможуть раз на два тижні послухати лекції про фонди Національної галереї мистецтв ім. Б. Возницького, приватні колекції, а також історію мистецтва. 12 лютого відбулася перша така лекція, наступна – 26 лютого. Відновлення лекторію присвятили 90-й річниці від дня народження видатного мистецтвознавця Б. Возницького та 109-й річниці заснування галереї.

8 лютого відбулося урочисте відкриття відділу Сходу Одеського музею західного і східного мистецтва. Майже 5 років, з 2010-го, цей відділ був закритий через ремонтні роботи. «Східні» зали мали непривабливий вигляд, використовувалися лише під тимчасові виставки. Не було жодних фінансових надходжень, і з березня 2015-го року колектив музею взяв справу в свої руки: завдяки спонсорам і меценатам вдалося завершити ремонтні роботи і представити оновлену експозицію, до якої увійшли експонати, які зберігалися в фонді, а також і нові придбання.

Вечір пам'яті «Згадуючи Мозолевського», присвячений 80-річчю з дня народження українського археолога і поета, дослідника скіфської старовини, відбувся 4 лютого у відділі Кіровоградського обласного художнього музею – картинній галереї Петра Оссовського «Світ і Вітчизна».

БІБЛІОТЕЧНА СПРАВА

У Національній парламентській бібліотеці України створено постійно діючу тематичну виставку «Патріотичне виховання молоді» на виконання Указу Президента України «Про Стратегію національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2015–2020 роки» та з метою виховання громадянина-патріота України, утвердження любові до Батьківщини, духовності, моральності, шаню-

близького ставлення до національних надбань Українського народу. На виставці представлено понад 100 документів з фондів НПБУ, які відображають героїчну боротьбу Українського народу за самовизначення і творення власної держави, ідеалів свободи, соборності та державності. Експозиція виставки постійно оновлюється.

З 1 по 29 лютого у Центральній районній бібліотеці ім. П. Г. Тичини Дніпровського району столиці відкрито безкоштовний доступ до повнотекстової бази періодичних видань в електронному вигляді. Доступ надається до таких ресурсів: повнотекстові версії українських, російських та китайських газет, журналів, статистичних збірників, баз даних дисертацій та збірників конференцій; повні електронні архіви деяких газет та безліч інших.

Бібліотеками проведено заходи до: до 160-річчя від дня народження української громадської, культурно-освітньої діячки, педагога, однієї з організаторів жіночого руху С. Русової; 150-річчя від дня народження українського історика, педагога, архівіста Г. Житецького; до 145-річчя від дня народження Лесі Українки; до 145-річчя від дня народження українського письменника Леся Мартовича, 115-річчя від дня народження українського письменника В. Підмогильного; *а також до 575-річчя від дня народження узбецького поета А. Навої; до 230-річчя від дня народження німецького філолога, збирача й видавця казок В. Грімма; до 110-річчя від дня народження російської письменниці А. Барто; 185-річчя від дня народження російського письменника, журналіста, публіциста М. Лєскова та інших.*

ЛІТЕРАТУРА

25–28 лютого в Міжнародному конгрес-центрі «Український дім» проходила книжкова виставка «Київська весна – 2016», підготовку, організацію та проведення якої забезпечили Державне підприємство «Український Дім» та Державний комітет телебачення і радіомовлення України. На виставці було широко представлено художню, наукову, довідкову, навчальну, історичну, краєзнавчу літературу, подарункові видання за ціною виробника, альбоми про мистецтво, антикварні книжки, періодику, музичну та дитячу літературу на будь-які смаки та уподобання. Крім презентацій нових видань програма виставки передбачала «Літературний салон», в якому щодня проходили цікаві презентації книжкових новинок, літературні зустрічі, круглі столи, семінари, художні автограф-сесії, відкриті дискусії з питань мистецтва книги та проблем книговидання. Також програма заходу передбачала благодійний марафон-хроніку «Щоб жити. Розуміючи Київ». Про Київ 1930–1980 років згадували І. Драч, Л. Усенко, Л. Кадочнікова та інші. Всі кошти від продажу однойменної книги підуть на підтримку самотніх літніх киян.

18 лютого в Національному музеї Тараса Шевченка відбулася презентація «Шевченківської енциклопедії» в шести томах (2012–2015). Видання пропонує надійну фактографічну й інтерпретаційну базу для вивчення і популяризації спадщини Кобзаря, містить 6307 статей різного обсягу – від короткої довідки до розлогого монографічного нарису, 5800 ілюстрацій, із яких 453 – на кольорових вклейках. Загальний обсяг видання становить 5360 сторінок (646 обліково-видавничих аркушів).

У Національному музеї літератури України представлено роман-колаж Б. Гориня «Любов і творчість Софії Караффи-Корбут», який вчена рада Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка Національної академії наук України висунула до участі в конкурсі на здобуття Національної премії України імені Тараса Шевченка за 2015 рік. Було також відкрито виставку інших творів Б. Гориня, якому 10 лютого минуло 80 років і якого до музею прийшли привітати друзі, колеги та шанувальники творчості.

Премію Президента України «Українська книга року» присуджено: у номінації «За видатні досягнення у галузі художньої літератури» – книзі «Месопотамія» С. Жадана; у номінації «За вагомий внесок у розвиток українознавства» – книзі «Українські народні головні убори» Г. Стельмащук; у номінації «За сприяння у вихованні підростаючого покоління» – книзі «Запороги: роман-трилогія» – ч. 1 «Петро Сагайдачний» В. Рогожі.

17 лютого в Національному музеї літератури України відбулося вручення премії «Літературні відкриття року» (це – новий проект Київської організації Національної спілки письменників України, ідея якого полягає у відзначенні кращих дебютних прозових творів, написаних українською мовою). Першими лауреатами нової премії стали: С. Єременко за книжку оповідань «Терикони під літаком» (I місце), Н. Куліш за книжку оповідань та есе «Ганок самотнього метелика» (II місце), М. Косян за роман-антиутопію «Коли у місті Н. дощить» (III місце).

25 лютого в столичному Будинку письменників відбулася церемонія нагородження лауреатів премії «Книга року 2015» – «Глиняний кіт». У рейтинговій акції взяли участь провідні вітчизняні видавництва. Експертами конкурсу були представники Національної спілки письменників України, Інституту літератури Національної академії наук України ім. Т. Г. Шевченка, Київського державного університету ім. Т. Г. Шевченка, Національного музею літератури України і газети «День». Вони визначили переможців у номінаціях «Поезія», «Проза», «Драматургія», «Критика, літературознавство», «Публіцистика, есеїстика», «Художній переклад», «Дитяча література», «Антологія».

Після восьмирічної перерви відновив роботу міжнародний конкурс кращих творів молодих українських літераторів «Гранослов». Кабінет молодого автора Національної спілки письменників України та видавництво «Самміт-книга», за підтримки Міністерства молоді та спорту України, Комітету молоді

та спорту Верховної Ради України та благодійного фонду «Діаспора» підвели підсумки і оголосили переможців 2015 року. У номінації «Поезія» це – І. Астапенко, Є. Жарікова, І. Мітров, А. Дацків, А. Тужиков, а в номінації «Проза» – Ю. Василенко, Я. Онишкевич, А. Сопронюк, П. Хоменський, О. Скосаренко.

Премію М. Рильського за 2016 рік присуджено І. Рябчю з Дніпропетровська за переклад з французької книжки «Двоє добродіїв із Брюсселя» Е.-Е. Шмітта, що вийшла у Львові, у «Видавництві Анетти Антоненко».

АМАТОРСТВО. ПРОСВІТНИЦТВО

Близько 400 учасників із різних куточків України та Білорусі взяли участь в XV Міжнародному молодіжному фестивалі «Мистецькі барви-2016», який проводився з 11 до 14 лютого в Прилуках Чернігівської області. Конкурсні виступи учасників відбувалися в наступних категоріях: вокал, хореографія, інструментальний жанр, рок-музика, хіп-хоп-музика, образотворче та декоративно-прикладне мистецтво. 27 лютого у «Кримському домі» відбулося офіційне відкриття культурного простору «AUTONOMOUS», який створено з метою допомогти жителям Криму, представникам різних національностей, які були вимушені покинути його територію через агресію РФ, реалізувати себе, свій творчий потенціал та зробити власний внесок у розвиток кримськотатарської культури. У заході взяли участь, зокрема, Віце-прем'єр-міністр – Міністр культури України В. Кириленко, Уповноважений Президента України у справах кримськотатарського народу М. Джемільєв, Посол Турецької Республіки в Україні Йонет Джан Тезель, письменниця О. Забужко, представники громадськості. На відкритті події було представлено картини, фотографії, кримськотатарські народні інструменти та костюми, мультимедійну локацію «Чорне море» та інсталяцію «За ґратами».

Вечір культур провели у столиці, в офісі Союзу азербайджанської молоді України, кримські татари і азербайджанці. Було представлено народні танці азербайджанців і кримських татар, живу музику на гітарі та акордеоні. Пісні звучали кримськотатарською, азербайджанською і українською мовами. На вечорі були присутні представники Посольства Азербайджанської Республіки в Україні.

Поширенню азербайджанської культури відтепер сприятиме створення нового Фонду розвитку азербайджанської культури імені Мусліма Магомаєва у Дніпропетровську, де зазначена громада є однією з найчисленніших у місті.

Розмаїттям фольклорних перлин різних народів світу був позначений Фестиваль народної творчості національних меншин «Єдина родина», який відбувся на Черкащині. Звучали польська, німецька, вірменська, ідиш та інші мови.

Наприкінці лютого у Львові стартував міжрегіональний проект «Єднаючи Україну: культурно-історичне порозуміння за досвідом Європи». Метою форуму є залучення активної студентської молоді до розвінчання негативних стерео

типів і міфів щодо роз'єднання нашої держави та пошук кроків, що сприятимуть наближенню й порозумінню українців у баченні майбутнього. У відкритті першої сесії форуму взяли участь близько 200 студентів зі Львова та Харкова. Спікерами стали громадські діячі та науковці. Серед них – доцент кафедри регіонального розвитку та місцевого самоврядування Харківського регіонального інституту державного управління Національної академії при Президентові України О. Конотопцев, співорганізатор ініціативи «Крим SOS» та «Кримського будинку у Львові» А. Алієв, доцент кафедри історії філософії Львівського університету ім. І. Франка А. Дахній та інші.

У Северодонецьку Луганської області проходив черговий етап Всеукраїнського конкурсу малюнків «Наша з мамою мрія – супер-мрія». В його рамках діти відіслали свої роботи у Волинську область, а діти із цього регіону – в Луганську. Кожен охочий міг прийти, подивитися й віддати голос за свого переможця.

22 лютого на Херсонщині стартував і триватиме упродовж місяця II Обласний фестиваль «Поетичний камертон Ліни Костенко: патріотичні лейтмотиви». Херсонці змагатимуться в майстерності декламації творів письменниці, виконанні пісень і романсів, створених на її слова. Організатори фестивалю – Управління культури та Управління освіти і науки обласної державної адміністрації та обласна бібліотека для дітей ім. Дніпрової Чайки, а майданчики його проведення – заклади культури і освіти.

Експонувалися виставки самодіяльних митців: у приміщенні Верховної Ради України – малюнків дітей на виставці «Мир та війна очима дітей Донбасу»; у Національному музеї Тараса Шевченка, – робіт П. Шачка та М. Дмітруха «Від учителя до учня»; у Вінниці – вишивки майстринь з Донеччини «Рушнікова дорога Донбасу», картин І. Коваля «Мужність у мистецтві»; у Дніпропетровську – дитячого малюнка «Мой город – мое вдохновение»; у Кузнецовську Рівненської області – творів переможців патріотичного конкурсу «З надією до Перемоги».

Матеріал підготувала

Темненко Ю. М.,
редактор відділу наукового
аналізу і узагальнення
інформації

Комп'ютерне опрацювання та редагування **І. Г. Піленко**

Підписано до друку 03.03.2016. Обл.-вид. арк. 1,0. Б/т. Зам. 17. Безплатно

Ротапринт НПБ України, Київ–1, Грушевського, 1. Тел. 278–85–12